De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Onderwijspersoneel en Primair Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
66795350

Uw brief
15 september 2026

Uw referentie
2026Z18092

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Datum 26 oktober 2026

Betreft Antwoord op schriftelijke vragen van het lid Boomsma (JA21) over 'Het mysterie van de verdwenen onderwijsmiljarden' van DND en BON.

Hierbij sturen wij u de antwoorden op de vragen van het lid Boomsma (JA21) over 'Het mysterie van de verdwenen onderwijsmiljarden' van De Nieuwe Denktank (DND) en Beter Onderwijs Nederland (BON).

De vragen werden ingezonden op 7 september 2026 met kenmerk 2026Z18092.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Rianne Letschert

De staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie,

Judith Zs.C.M. Tielen

Vragen van het lid Boomsma (JA21) aan de minister en de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de publicatie "*Het mysterie van de verdwenen onderwijsmiljarden, een analyse van de Onderwijsraad als case study over een falend onderwijssysteem"* van De Nieuwe Denktank en Beter Onderwijs Nederland.

Vraag 1
Heeft u kennisgenomen van het onderzoek "*Het mysterie van de verspilde onderwijsmiljarden. Een analyse van de Onderwijsraad als case study over een falend onderwijssysteem",* gepubliceerd door De Nieuwe Denktank (DND) en Beter Onderwijs Nederland (BON)?[1]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Bent u bereid een schriftelijke reactie te geven op dit onderzoeksrapport, in te gaan op de bevindingen en aanbevelingen ervan en deze per brief toe te sturen aan de opstellers en de Kamer? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2
Hierbij beantwoorden wij uw vragen. Dit zien wij als onze reactie op het rapport.

Vraag 3
Kunt u deze reactie voor de behandeling van de OCW-begroting aan de Kamer sturen?

Antwoord 3
Ja.

Vraag 4
Bent u het eens met de conclusie van de DND en BON dat de twee adviezen "*Talige diversiteit benutten"* en *"Later selecteren, beter differentiëren"* onvoldoende inzicht geven in de beleidskeuzes die voorliggen, voorbijgaan aan de voor- en nadelen van deze keuzes en ook onvoldoende ingaan op de kosten en gevolgen die hiermee gepaard gaan? Zo nee, waarom niet? [2] [3]

Antwoord 4:
Beide adviezen bieden inzicht in de vraagstukken die voorliggen en geven richting aan mogelijke beleidskeuzes. In het advies "Later selecteren, beter differentiëren" heeft de Onderwijsraad bijvoorbeeld een hoofdstuk gewijd aan randvoorwaarden voor de uitvoering. Het is niet noodzakelijk of wenselijk dat de Onderwijsraad

daarbij vooraf een uitputtende afweging maakt over de financiële gevolgen en/of uitvoeringsvraagstukken. De Onderwijsraad heeft als taak (on)gevraagd advies te geven over onderwijsbeleid en -wetgeving. Dit doet de Onderwijsraad met kennis en inzichten uit de wetenschap en de onderwijspraktijk. Hiermee voedt de raad het debat over mogelijke verbeteringen in het onderwijs. Het is vervolgens aan de politiek om, mede op basis van aanvullende informatie, te bepalen welke beleidskeuzes daaruit volgen. Of, hoe en in welke mate de adviezen daadwerkelijk (kunnen) landen in alle klassen is voortdurend onderwerp van debat. Dit maakt uiteindelijke beleids- en wetgevingskeuzes beter.

Vraag 5
Deelt u de conclusie van DND en BON dat de Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) talige diversiteit een plaats heeft gegeven in de kerndoelen terwijl noch de onderwijspraktijk noch de Tweede Kamer hierom hebben gevraagd en hoe beoordeelt u het proces waarmee de betreffende passages zijn toegevoegd aan de kerndoelen?

Antwoord 5
Bij de uitwerking van de kerndoelen Nederlands heeft het kerndoelenteam van SLO zich gebaseerd op wetenschappelijke inzichten en beproefde onderwijspraktijken die aantoonbaar bijdragen aan een zo optimaal mogelijke ontwikkeling van de Nederlandse taalvaardigheid van alle leerlingen. Daarbij blijft beheersing van het Standaardnederlands nadrukkelijk het uitgangspunt en het doel. Uit wetenschappelijke inzichten blijkt dat aandacht voor talige diversiteit een positief effect heeft op de ontwikkeling van de Nederlandse taalvaardigheid.[1] Daarnaast heeft SLO onder andere meegewogen dat leerlingen met verschillende taalachtergronden, kennis en ervaringen het onderwijs binnenkomen. Deze keuzes zijn verwerkt in verschillende kerndoelen, waaronder de kerndoelen over talige diversiteit en taalvariatie.

Het beeld dat de passages waar u naar verwijst zonder betrokkenheid van het onderwijsveld tot stand zijn gekomen, herkennen wij niet. De passages over talige diversiteit zijn het resultaat van inhoudelijke afwegingen van SLO binnen de gegeven opdracht en van een ontwikkeltraject waarin het onderwijsveld en andere betrokkenen op meerdere momenten zijn geraadpleegd.

Vraag 6
Wat is in uw ogen nu precies de verhouding tussen ‘talige diversiteit’ als didactiek of schoolpraktijk en de passages in de kerndoelen over ‘rijke taal- en leeromgeving’ en ‘taalvariatie’ en in hoeverre vindt u dat het ruimte bieden voor meertalige didactiek en meerdere talen op school nu een verplichting is voor scholen die voortvloeit uit de kerndoelen? Graag een toelichting.

[1] Avermaet, van P. (2020). Meertaligheid versus Nederlands op school Een valse tegenstelling. *Caleidoscope, 32*, 16-28 en Duarte, J. (2022). *Troef of trend? Actuele ontwikkelingen in meertaligheidsdidactiek.* [Inaugurele rede]. NHL Stenden

Antwoord 6
De kerndoelen schrijven de inhoud voor die scholen moeten aanbieden zodat leerlingen die inhoud minimaal kennen, kunnen of ervaren. Scholen zijn verplicht de kerndoelen aan te bieden. Kerndoelen schrijven geen didactiek voor, dat is aan scholen en leerkrachten.

Kerndoel 1 gaat over het aanbieden van een rijke taalomgeving. Dat betekent dat de school het beleid zo inricht dat leerlingen optimaal werken aan het ontwikkelen van hun Nederlandse taalvaardigheid en kennis over taal en literatuur. Denk aan afspraken als: leerlingen hebben toegang tot actuele jeugdliteratuur, er wordt elke dag een kwartier (voor)gelezen, en er zijn afspraken gemaakt over hoe de school omgaat met talige diversiteit. Leerlingen mogen dan bijvoorbeeld hun thuistaal gebruiken als het bijdraagt aan het beter te worden in het Nederlands. Dit is niet verplicht. De thuistaal dient dan als opstapje voor het verbeteren van de taalvaardigheid en waar opportuun het beter begrijpen van de andere vakken.[2]

Kerndoel 7 is een ervaringsdoel waarin leerlingen hun eigen talige repertoire verkennen. Dit betekent dat leerlingen ontdekken hoe ze met hun keuze voor een taal, dialect, streektaal, straattaal of lichaamstaal bepalen hoe ze overkomen, bij welke groep ze horen en wat past bij de situatie (bijvoorbeeld formeel versus informeel taalgebruik). Daarnaast verkennen leerlingen hoe talen en taalvariëteiten van elkaar kunnen verschillen. Zo verwerven leerlingen kennis over taal en krijgen ze inzicht in hoe zij een taal leren en gebruiken.

Vraag 7
Kunt u aangeven welke door OCW of de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) gesubsidieerde programma's en onderzoeken naar meertaligheid, thuistalen of talige diversiteit in het onderwijs sinds 2015 zijn gefinancierd, voor welke bedragen, en hoeveel leerstoelen, onderzoeksgroepen en opleidingen hiervoor zijn?

Antwoord 7
Uit de projectendatabase van het NKO (Nationaal Kennisinstituut Onderwijs, onderdeel van NWO) komt naar voren dat sinds 2015 in alle onderwijssectoren samen (po, vo, mbo, hbo en wo) 25 onderzoeksprojecten rond meertaligheid zijn gefinancierd voor een totaalbedrag van 5,5 miljoen euro.[3] Het gaat dan onder meer over manieren om in de didactiek rekening te houden met thuistalen van leerlingen en studenten (van Fries tot Turks en van Engels tot Oekraïens) om de prestaties in het Nederlands te verbeteren. Voor een deel gaat het hierbij om onderzoeksprojecten die onderdeel zijn van Comeniusprojecten, waarbij de keuze voor het onderwerp uit de onderwijspraktijk zelf afkomstig is. Het gaat om projecten van verschillende onderdelen van NWO zoals NKO en SIA. Verspreid over een periode van 11 jaar is gemiddeld 500.000 per jaar van toepassing.

[2] Idem.

[3] Projectendatabase onderwijsonderzoek | Nationaal Kennisinstituut Onderwijs.

Ten opzichte van een jaarlijkse NKO-begroting van 50 miljoen euro per jaar is het circa 1 procent van de onderzoeksmiddelen. Daarnaast is op verzoek van het ministerie van OCW in 2025 door het Kohnstamm Instituut een onderzoek naar 'Zicht op thuistaal' uitgevoerd.[4]

Verder zijn er in Nederland 4 universitaire leerstoelen en 1 bijzondere leerstoel die direct betrekking hebben op meertaligheid, tweetaligheid of tweede-taalverwerving in het onderwijs (verbonden aan een faculteit letteren of sociale wetenschappen), op een totaal van naar schatting 1000 leerstoelen in de sociale en geesteswetenschappen.[5] Universiteiten zijn onafhankelijk in het bepalen van welke leerstoelen zij instellen en welke onderzoekers daarop worden benoemd.

Vraag 8
Welke onderzoekers of onderzoeksgroepen die uit deze middelen zijn gefinancierd, zijn tevens betrokken geweest bij de ontwikkeling van de nieuwe kerndoelen Nederlands, bij SLO-trajecten of bij advisering door de Onderwijsraad?

Antwoord 8
Binnen het ontwikkelproces zijn onder andere deskundigen geraadpleegd met expertise op het gebied van taalontwikkeling, meertaligheid en talige diversiteit. Deze deskundigen zijn betrokken bij de reguliere consultatie- en feedbackrondes. SLO houdt geen afzonderlijke registratie bij van experts op specifieke thema's binnen het ontwikkelproces.

Vraag 9
Deelt u de opvatting dat moet worden voorkomen dat er tunnelvisie sluipt in bepaalde beleidsvraagstukken doordat de overheid eerst onderzoek naar een bepaald thema financiert, vervolgens de aldus opgebouwde expertise raadpleegt bij curriculumontwikkeling en daarna het aldus gewijzigde curriculum gebruikt als argument voor nieuw beleid, nieuwe scholing en aanvullende financiering? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9
Wij delen de opvatting dat tunnelvisie binnen beleidsvraagstukken moet worden voorkomen. Het is van belang dat nieuw beleid gebaseerd wordt op objectief wetenschappelijk onderzoek en dat daar verschillende perspectieven bij worden betrokken.

Vraag 10
Deelt u de conclusie dat de Tweede Kamer in 2021-2022 heeft aangedrongen op meer focus op de basisvaardigheden en dat voor andere wensen geen plaats is om overladenheid van het curriculum te voorkomen en hoe verhoudt de nadruk op talige diversiteit zich tot die wens?

[4] Zicht op thuistaal | Rijksoverheid.nl.

[5] De hoogleraar | Rathenau Instituut.

Antwoord 10
De Kamer heeft onder andere tijdens het debat in 2021-2022 waar het rapport aan refereert, aangedrongen op meer focus op de basisvaardigheden. Mede om die reden ligt de nadruk in de geactualiseerde kerndoelen op lezen, schrijven en rekenen. Talige diversiteit is daar een onderdeel van, omdat ruimte bieden aan talige diversiteit volgens onderzoek positief bijdraagt aan de taalontwikkeling van leerlingen.[6] In de Versterkingsagenda taal en andere basisvaardigheden scherp ik de focus op basisvaardigheden verder aan.

Vraag 11
Op welke wetenschappelijke onderzoeken is de keuze gebaseerd om in de nieuwe kerndoelen scholen expliciet ruimte te laten bieden aan verschillende thuistalen en taalvariëteiten van leerlingen en kunt u per onderzoek aangeven welke concrete effecten op taalbeheersing en onderwijsprestaties daarin zijn aangetoond?

Antwoord 11
Het kerndoel over het bieden van ruimte aan de talen en taalvariëteiten van leerlingen is gebaseerd op inzichten uit wetenschappelijk onderzoek naar taalverwerving, meertaligheid, taalontwikkeling en leren.[7] Uit de wetenschappelijke literatuur blijkt dat kennis, vaardigheden en concepten die leerlingen in een eerste taal ontwikkelen, benut worden bij het leren van een andere taal.[8] Er is daarbij gekozen voor de formulering van 'talen en taalvariëteiten' en niet alleen thuistalen, omdat het gaat om het benutten van alle talige kennis en vaardigheden waarover leerlingen beschikken, dus ook hun kennis van streektaal, moderne vreemde talen, gebarentaal, straattaal, etc. Vanuit deze wetenschappelijke inzichten en bewezen effectieve onderwijspraktijken is gekozen voor inhoud die bijdraagt aan een optimale ontwikkeling van de Nederlandse taalvaardigheid van alle leerlingen .

Vraag 12
Hoe is bij de ontwikkeling van beleid rond talige diversiteit geborgd dat ook wetenschappelijke inzichten zijn betrokken die kritisch zijn op het gebruik van thuistalen in het onderwijs of die wijzen op het belang van maximale onderdompeling in het Standaardnederlands?

Antwoord 12
Zie hiervoor het antwoord op vraag 5.

[6] O.a. Avermaet, van P. (2020). en Duarte, J. (2022).

[7] Da Silveira Duarte, J., Coret-Bergstra, M. (2024). *Meertaligheid in het onderwijs.* Onderwijskennis.nl (NRO). Geraadpleegd op [dag maand jaar], van https://www.onderwijskennis.nl/node/5227

[8] Idem.

Vraag 13
Hoe beoordeelt u het proces waarbij talige diversiteit enerzijds verscholen in de vernieuwde kerndoelen is opgenomen en anderzijds toch zodanig is verwerkt dat de lobby voor talige diversiteit - academici die zijn gespecialiseerd in talige diversiteit - en de Onderwijsraad op een later moment kunnen zeggen: "scholen moeten hier verplicht mee aan de slag"?

Antwoord 13
De curriculumontwikkeling is via een breed, transparant en open proces verlopen. Er is geen sprake van het verscholen opnemen van kerndoelen (zie ook het antwoord op vraag 5). Academici of leden van de Onderwijsraad kunnen scholen bovendien niet verplichten ergens mee aan de slag te gaan.

Vraag 14
Wat vindt u van de conclusie van DND en BON dat het zeer de vraag is of de nieuwe doelstellingen – focus op basisvaardigheden - wel worden bereikt, omdat kerndoelen uit 2006 zoals kerndoel 11 uit de kerndoelen Nederlands voor het primair onderwijs (de leerling leert spellen en ontleden) zijn vervangen door onduidelijke eisen als "de school stimuleert de taalcompetentie van leerlingen" en "de leerling produceert teksten"?

Antwoord 14
Wij hebben vertrouwen in de nieuwe kerndoelen. Deze zullen leiden tot een focus op taal en de andere basisvaardigheden. De nieuwe kerndoelen bieden focus en richting door de concrete omschrijvingen onder het kopje ‘het gaat hierbij om’ (ook ten aanzien van spelling en grammatica; zie kerndoel 6). Ook hangen de geactualiseerde kerndoelen inhoudelijk meer met elkaar samen, zodat de basisvaardigheden in alle leergebieden terugkomen. Daarbij is de doorlopende leerlijn sterk verbeterd, zodat leraren in het voortgezet onderwijs voortbouwen op de doelen van het primair onderwijs. Er kan met de geactualiseerde kerndoelen dus integraal worden gewerkt aan het verbeteren van de basisvaardigheden.

Vraag 15
Wat vindt u van de conclusie van de auteurs van het rapport dat ook de nieuwe doelstelling "minder overladenheid" niet uit de verf dreigt te komen omdat er nieuwe kerndoelen bij zijn gekomen die van leerlingen op de basisschool vragen om "taalvariatie en taalverandering in het Nederlandse taalgebied te verkennen" (kerndoel 7B), "de relatie tussen vorm en betekenis van taal’ te beschouwen" (kerndoel 6A) en "op het proces van een taalactiviteit te reflecteren en het product ervan te evalueren" (kerndoel 5A)?

Antwoord 15
Deze conclusie delen wij niet. De genoemde kerndoelen beschrijven de vaardigheid om kritisch en analytisch te denken. Dit is van belang om over taal na te kunnen denken en taal te begrijpen. Uit divers (inter)nationaal onderzoek blijkt dat leerlingen die bewust nadenken over hun eigen taalgebruik en dat van

anderen, zich sneller en beter ontwikkelen.[9] Dit wordt ook erkend door internationale onderzoeken naar leesvaardigheid, zoals PISA.[10]

Vraag 16
Deelt u de conclusie van DND en BON dat het advies "*Later selecteren, beter differentiëren"* het debat over latere selectie tot een extreme vraag heeft beperkt – wel of geen verbouwing van de onderbouw van de middelbare school – waardoor beter uitvoerbare maatregelen zoals betere doorstroommogelijkheden uit beeld zijn verdwenen en meent u ook dat dit de Onderwijsraad kwalijk genomen moet worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 16:
De Onderwijsraad voedt met het genoemde rapport het debat over latere selectie en biedt aanknopingspunten voor het gesprek over de inrichting van het voortgezet onderwijs. Het is goed om hierbij verschillende perspectieven te horen en in gesprek te gaan over wat het meest passend is. Betere doorstroommogelijkheden zijn daarbij onderdeel van het debat. Een soepele overgang van po naar vo is van groot belang, zodat leerlingen gemakkelijker op de plek terechtkomen die het beste past bij hun talenten en ontwikkeling. Hiervoor nemen wij verschillende maatregelen, die in een brief aan uw Kamer van juli 2026 zijn uiteengezet.[11]

Vraag 17
Herkent u het beeld dat het rapport van DND en BON schetst dat de Onderwijsraad wel altijd benoemt dat de uitvoering van de plannen iets vraagt, maar dat die aandacht voor randvoorwaarden te vrijblijvend is omdat de (on)haalbaarheid ervan nooit invloed heeft op het advies zelf? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 17
De Onderwijsraad heeft als wettelijke taak om te adviseren over de hoofdlijnen van beleid. Dit betekent dat de adviezen van de Onderwijsraad geen implementatieplannen hoeven te bevatten of tot op het niveau van de klas beschrijven wat er moet gebeuren. Tegelijkertijd heeft de Onderwijsraad ook aandacht voor de randvoorwaarden die nodig zijn voor de uitvoering. In het advies 'Later selecteren, beter differentiëren' is het hoofdstuk 'Voorwaarden voor realisatie' daaraan gewijd. Het is vervolgens aan beleid en politiek om de randvoorwaarden expliciet mee te wegen in de keuze om al dan niet de geadviseerde richting te kiezen. Uitvoerbaarheid van voorgenomen beleid is een belangrijk aspect in dit geheel. Het ministerie van OCW moet de uitvoerbaarheid in kaart brengen in het geval de adviezen benut worden voor beleidsontwikkeling.

[9] Kurvers, J. (2002). Metalinguïstisch bewustzijn en alfabetisering: Van klanken naar tekst. Tilburg University Press en Bisschop, J. (2024, 25 april). Taalbeschouwing als reflectie op taalgebruik. Didactiek Nederlands.

[10] Meelissen, M.R.M., Gubbels, J.C.G., Maassen, N.A.M., Valk, J., Jenniskens, T.M.A., Langen, A.M.L. van, Muja, A., & Wolbers, M.H.J. (2026). Resultaten PISA-2025 in vogelvlucht. Universiteit Twente.

[11] Tweede Kamer vergaderjaar 2025-2026, 31293 nr. 880

Vraag 18
Hoe beoordeelt u de bevinding dat de Onderwijsraad niet zelden doet alsof wetenschappelijk onderzoek dwingt tot een beleidskeuze terwijl er vaak onderzoek bestaat dat in een andere richting wijst en de empirische basis in onderwijskundig onderzoek in het algemeen zwak is vergeleken met andere takken van sociale wetenschap; zo worden onderwijskundige studies veel minder vaak gerepliceerd (opnieuw uitgevoerd om te controleren of de oorspronkelijke resultaten juist en betrouwbaar zijn) dan bijvoorbeeld studies in de psychologie of geneeskunde. Deelt u de conclusie dat hierdoor onzeker is of de empirische basis van veel onderwijsadviezen wel rusten op afdoende raakvlakken met de werkelijkheid? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 18
De kracht van wetenschap is dat die zich blijft ontwikkelen en voortschrijdend inzicht in veel gevallen juist ontstaat als resultaat van een wetenschappelijk debat met inbreng van verschillende perspectieven. Daarbij mogen ook verschillen van mening bestaan die soms kunnen schuren. In dat kader is ook het rapport van DND en BON een interessante bijdrage aan het debat over onderwijsbeleidsvraagstukken.

De adviezen van de Onderwijsraad zijn niet alleen gebaseerd op wetenschappelijke inzichten, maar ook op andere bronnen. Door dit brede perspectief biedt de Onderwijsraad een afgewogen bijdrage aan de beleidsvorming over onderwijsvraagstukken, in aanvulling op andere bijdragen aan het onderwijsdebat van onderzoekers en ervaringsdeskundigen.

Replicatieonderzoek is binnen de onderwijscontext niet altijd eenvoudig of mogelijk, omdat onderwijs plaatsvindt in de context van klassen en scholen. De afgelopen tijd is het onderwijsonderzoek sterk gegroeid. De kwantiteit en de kwaliteit van beschikbaar onderzoek nemen daardoor toe. Binnen het onderwijsonderzoek sprake van een variëteit aan verschillende typen onderzoek die elk hun specifieke waarde hebben: van praktijkgericht onderzoek tot experimenteel en quasi-experimenteel onderzoek.[12]

Vraag 19
Welke kansen ziet u voor het verbeteren van de empirische basis van onderwijsadviezen?

Antwoord 19
Hoewel het onderwijsonderzoek de afgelopen decennia een sterke ontwikkeling heeft doorgemaakt , is het ook onze wens om de empirische basis voor

[12] Van Damme, D. (2026). Evidence-Informed Education Policy in a Complex Knowledge System: The Case for Epistemic Pluralism. In: Skerrit, C. (Ed. 2026), Opportunities and Challenges for Policy Advice and Policy Making in Education: Future Possibilities, pp.23-42. London: Bloomsbury Academic.

onderwijsbeleid en praktijk verder te verbreden. Zo is vanuit het ministerie van OCW de afgelopen jaren onder andere geïnvesteerd in de doorontwikkeling van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) naar het Nationaal Kennisinstituut Onderwijs (NKO). Begin september heeft het NKO de Nationale Kennisagenda voor het Onderwijs 2026-2030 gelanceerd die bijdraagt aan versterking van de kwaliteit van het hele Nederlandse onderwijs op basis van wetenschappelijke inzichten.[13]

Vraag 20
Herkent u het beeld van een 'dubbele ontkoppeling' die het rapport schetst, waarmee wordt bedoeld dat de relatie is doorgesneden tussen enerzijds advies en werkelijkheid en anderzijds tussen invloed en verantwoordelijkheid? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 20
Wij herkennen de constatering in het rapport dat het onderwijs een complexe sector is met veel betrokken partijen.[14] Het is uiteraard van belang dat onderwijsbeleid aansluit bij de dagelijkse praktijk van het onderwijs. Dit vraagt van betrokken partijen dat zij hun rol zo goed mogelijk invullen en op een verantwoorde manier invloed uitoefenen. De genoemde dubbele ontkoppeling herkennen wij niet. Binnen die context vraagt het in de sturingsfilosofie van de overheid een blijvende inspanning om een goede balans te vinden tussen het geven van vrijheid en het stellen van eisen aan de deugdelijkheid. Wij blijven werken aan optimalisering van die balans.[15]

Vraag 21
Hoe beoordeelt u de positie van SLO in het licht van dit rapport en wat vindt u van de drie routes die het rapport in aanbeveling 6 schetst voor het herzien van de huidige constructie?

Antwoord 21
Volgens de formele opdracht aan SLO, draagt SLO zorg voor zowel de inhoudelijke als de procesmatige sturing op de totstandkoming van de conceptkerndoelen en het bewaken van de kwaliteit daarvan.[16] De directie van SLO is verantwoordelijk voor de oplevering van deugdelijke conceptkerndoelen, gebaseerd op kennis uit onderzoek en de praktijk. De minister is als opdrachtgever verantwoordelijk voor de inhoud en kan hier ook invloed op uitoefenen in het geval de inhoud niet aan de kwaliteitscriteria voldoet. Ook de politiek heeft de mogelijkheid in te grijpen. De Tweede Kamer heeft hier gebruik van gemaakt middels de motie Soepboer, die de regering verzocht een spoedopdracht uit te schrijven aan SLO om het aantal kerndoelen terug te dringen.[17] De bewindspersoon heeft de spoedopdracht vervolgens uitgezet bij SLO, die het aantal kerndoelen heeft teruggebracht.

---

[13] Over de thema's van de Kennisagenda | Nationaal Kennisinstituut Onderwijs.

[14] Burns,T. and F. Köster (eds.) (2016), Governing Education in a ComplexWorld, Educational Research and Innovation, OECD Publishing, Paris.

[15] Consistente sturing en duidelijkheid in rollen en bekostiging in het funderend onderwijs | OCW in cijfers.

[16] Idem. Pag. 6 en 7.

[17] Motie 31293, nr. 766. "Verzoekt de regering een spoedopdracht terugdringen overladenheid curriculum aan SLO te geven om binnen vier maanden te komen tot een aangescherpt curriculum met een reductie van het aantal kerndoelen bij Nederlands en rekenen/wiskunde, en de andere leergebieden nadat ze beproefd zijn."

Het rapport schetst drie scenario's waarin de invloed op en verantwoordelijkheid voor de inhoud van het curriculum samenvallen. In het eerste scenario draagt SLO alle verantwoordelijkheid. Dit is onwenselijk, gezien de verantwoordelijkheid van de overheid voor de kwaliteit van het onderwijs. In het tweede scenario gaat SLO op in het ministerie van OCW en ontwikkelt het ministerie van OCW zelf kerndoelen. Buiten het feit dat daarmee de overheid weer groeit, levert dit qua inhoud geen voordelen op. Het derde scenario, waarbij een externe commissie de opdracht krijgt van de minister om kerndoelen te ontwikkelen, verschilt qua politieke verantwoordelijkheid niet zoveel met de bestaande situatie. Het nadeel van wisselende externe commissies is dat kennis en expertise verloren gaan op het moment dat de commissie wordt ontbonden.

[1] Website De Nieuwe Denktank, 10 juli 2026, "*Het mysterie van de verspilde onderwijsmiljarden, Een analyse van de Onderwijsraad als case study over een falend onderwijssysteem", (* Het mysterie van de verspilde onderwijsmiljarden – De Nieuwe Denktank)

[2] Website Onderwijsraad, 4 september 2025, "Talige diversiteit benutten", (Talige diversiteit benutten | Onderwijsraad)

[3] Website Onderwijsraad, 15 april 2021, "Later selecteren, beter differentiëren", (Later selecteren, beter differentiëren | Onderwijsraad)